

Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen

Natuurmonumenten

Jaarverslag 2021

LEDENCOMMISSIE UTRECHT EN VECHTPLASSEN

Inleiding

Het werkterrein van de Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen (LC Utrecht en Vechtplassen) omvat de provincie Utrecht en het Vechtplassengebied. Binnen dit gebied vallen twee Beheereenheden (BE); de Beheereenheid Utrecht en de Beheereenheid Vechtplassen.

De Beheereenheid Utrecht omvat de natuurgebieden Eemland, Coelhorst, Kaapse Bossen en Haarzuilens (foto voorpagina). De Beheereenheid Vechtplassen omvat de natuurgebieden de Vechtplassen, Botshol, Polder Groot-Mijdrecht en Tienhovense plassen.

Om de leden van Natuurmonumenten (hierna: de leden) zo goed mogelijk te vertegenwoordigen, is het belangrijk om te weten wat die leden vinden van het beleid van Natuurmonumenten. De Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen onderzoekt dit door het organiseren van activiteiten waarin wij in contact komen met de leden en sympathisanten van Natuurmonumenten van de provincie Utrecht en het Vechtplassengebied. Voorbeelden van deze activiteiten zijn (thema)excursies en discussiebijeenkomsten. Bij dit alles werken we nauw samen met de medewerkers van Natuurmonumenten.

Activiteiten 2021

De Ledencommissie kijkt terug op een jaar met meer gelegenheden voor fysieke ontmoetingen en live gesprekken met de leden uit de regio. Ondanks corona kon de commissie in de zomer een geslaagde Jaarvergadering op Landgoed Haarzuilens organiseren. De commissieleden ontmoetten elkaar bij de Ledenraadexcursie en enkele malen op het kantoor van de Beheereenheid Utrecht, waar zij met inachtneming van de 1,5m-maatregel konden vergaderen. Daarnaast was er net als in 2020 digitaal contact met de leden bij de Klankbordgroepbijeenkomsten en met de landelijke organisatie van Natuurmonumenten via webinars en overleggen. Enkele voorgenomen activiteiten konden wegens de coronarestricties helaas geen doorgang vinden. De commissie hoopt dat deze in het aankomende jaar alsnog kunnen plaatsvinden.

De groei van het aantal leden van Natuurmonumenten zette in 2021 door. Het hoofdkantoor verhuisde van 's-Graveland naar Amersfoort en een nieuwe algemeen directeur Pim van der Feltz volgde Marc van den Tweel op. Bij de Ledencommissie verwelkomden we twee nieuwe ledenvertegenwoordigers, Sjaan Kasander en Nathalie Soeteman, en namen we afscheid van voorzitter Mike Kortekaas.

Ledenbijeenkomst en jaarvergadering op landgoed Haarzuilens

Elk jaar organiseert de Ledencommissie een Jaarvergadering op een locatie van Natuurmonumenten voor leden uit de regio. De vergadering wordt standaard opgevolgd met een excursie in één van de natuurgebieden in de regio Utrecht of Vechtplassen. In 2020 konden deze evenementen door de coronasituatie helaas niet plaatsvinden. De Ledencommissie is dan ook verheugd dat zij in 2021 weer 'als vanouds' een boeiende fysieke bijeenkomst voor de leden kon organiseren. De jaarvergadering vond plaats bij het kantoor van de Beheereenheid Utrecht in Haarzuilens. Daarna werden de leden in drie groepen te voet of met de fiets rondgeleid door de landgoederen rondom Haarzuilens. Een uitgebreid verslag van de bijeenkomst en excursie staat op de webpagina van de Ledencommissie ([link](#)).

Tijdens de jaarvergadering vond ook de (her)verkiezing van commissieleden plaats. De Ledencommissie had in 2021 twee vacatures te vervullen. Kandidaat leden Sjaan Kasander en Nathalie Soeteman werden met algemene instemming verkozen tot lid van LC Utrecht en Vechtplassen. Lid van LC Utrecht en Vechtplassen Gert Kamphof stelde zich kandidaat voor een tweede termijn en werd door de aanwezige leden herkozen. Tenslotte nam de Ledencommissie afscheid van voorzitter Mike Kortekaas, die in 2021 aftrad wegens voltooiing van zijn tweede termijn.

In het tweede deel van de bijeenkomst hield Floor Woortman een boeiende presentatie over het samengaan van de recreatieve- en natuurfunctie op het landgoed Haarzuilens. Door goed beheer worden de afgelopen jaren beide functies alleen maar sterker. Tijdens de wandel- en fietsexcursies die volgden hebben we dit ook mooi kunnen zien. Aan de Jaarvergadering en excursie namen ca 50 leden deel.

Klankbordgroep Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen

De Ledencommissie organiseerde dit jaar twee digitale Klankbordbijeenkomsten waaraan ca 90 leden deel hebben genomen

Klankbordgroep Biodiversiteit regio Utrecht

Op 4 maart gaf Tim van den Broek, bijna 25 jaar werkzaam als ecooloog bij Natuurmonumenten en thans boswachter ecologie bij de beheereenheid Utrecht, een interessante presentatie over biodiversiteit en natuurbeheer. De bijeenkomst was een vervolg op de Klankbordbijeenkomst van eind 2020, waarin Koos Biesmeijer (bestuurslid Natuurmonumenten) de leden meenam op een reis langs de biodiversiteit in de wereld en in Nederland in het bijzonder. Tim van den Broek ging in op hoe Natuurmonumenten en beheerders in het bijzonder in onze natuurgebieden werken. Hoe pakken we dingen in het beheer aan, welke keuzes maken we en tegen welke knelpunten lopen we op? Dit deed hij aan de hand van voorbeelden en het voorleggen van vragen aan de klankbordgroep, zoals 'Gaan we als natuurbeheerorganisatie voor maximale of optimale biodiversiteit?'

Klankbordgroep Druk op de Ruimte

Op 28 oktober organiseerde de Ledencommissie een bijeenkomst over het thema Druk op de Ruimte. De keuze voor het thema hing samen met de toenemende druk op de ruimte in de provincies Utrecht en Noord-Holland. Ook in de natuurgebieden die Natuurmonumenten in Utrecht en rond de Vechtplassen beheert eisen veel activiteiten steeds meer plek op. Tijdens de online bijeenkomst presenteerde gastspreker Paul Roncken, docent bij de leerstoelgroep landschapsarchitectuur aan de Wageningen Universiteit en Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit voor de provincie Utrecht, zijn visie op dit steeds prangender dilemma. Vanuit Natuurmonumenten reageerde Medewerker Public Affairs Utrecht en Flevoland Claudia van Holsteijn op zijn beschouwing.

Klankbordgroep Oostelijke Vechtplassen

Het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen omvat vele, ingrijpende plannen ook voor de natuur in het gebied. Er zijn grote kansen voor meer en mooiere natuur naast lastige dilemma's. Natuurmonumenten is medeondertekenaar van het Gebiedsakkoord en participeert in diverse deelprojecten en uitwerkingstrajecten. In samenwerking met de Beheereenheid Vechtplassen heeft de Ledencommissie in 2018 een klankbordgroep Oostelijke Vechtplassen opgericht. In het afgelopen jaar heeft deze groep 5 keer online vergaderd, maar was er in de zomerperiode gelukkig ook gelegenheid om elkaar eenmaal te ontmoeten in het regiokantoor van de Beheereenheid en tijdens een 'wandervergadering' in het gebied. Twee leden hebben de Klankbordgroep verlaten en drie nieuwe leden zijn verwelkomd, waaronder een recreatieondernemer uit het gebied.

De klankbordgroep boog zich o.a. over het Project Vaarverbinding tussen de Loosdrechtse Plassen en het Hilversums Kanaal (getrokken door de provincie Noord-Holland namens de partners in het Gebiedsakkoord). In oktober 2021 werd bekend dat de mogelijk aanleg van de vaarverbinding van de baan was en de stuurgroep Oostelijke Vechtplassen zich zal concentreren op alternatieve projecten ten behoeve van de watersportsector. De Klankbordgroep heeft hiervoor ideeën aangedragen en deze toegelicht in een gesprek met de nieuw aangestelde programmamanager van het Gebiedsakkoord, Nanette van Goor. Daarnaast heeft de Klankbordgroep met de Beheereenheid meegedacht over het Gebiedsmarketingplan, dat de Beheereenheid in 2021 heeft opgesteld en inmiddels is omgedoopt tot 'Toekomstplan bezoeken en beleven'. Andere onderwerpen die de Klankbordgroep met de Beheereenheid heeft besproken zijn onder meer de maximumvaarsnelheid op de plassen, de voor- en nadelen van twee baggerlocaties die door de provincie Noord-Holland zijn voorgesteld en een wandelpad door de Vuntus.

Gebiedsmarketing

De LC heeft een bijdrage geleverd aan het plan voor gebiedsmarketing 'Bezoeken en beleven Vechtplassen' dat door de BE Vechtplassen is opgesteld en inmiddels uitgevoerd wordt.

Vanuit de LC is het conceptplan uitvoerig besproken samen met de boswachters communicatie van de beheereenheid. Na feedback is het Gebiedsmarketingplan verder aangescherpt.

Kwaliteitstoetsen

De commissieleden participeerden in twee kwaliteitstoetsen van de natuurgebieden. Bij kwaliteitstoetsen wordt – afhankelijk van de focus - door een team van medewerkers van de beheereenheden en het hoofdkantoor van Natuurmonumenten met specialisten en eventuele direct betrokkenen uit de omgeving getoetst hoe de natuurwaarden in de gebieden zich ontwikkelen en of dit in lijn is met de doelen in de natuurvisies.

Kwaliteitstoets Kaapse Bossen

De Kaapse Bossen is een druk bezocht natuurgebied tussen Doorn en Leersum en maakt onderdeel uit van het Nationaal Park De Utrechtse Heuvelrug. Bijzonder is dat er forse hoogteverschillen voorkomen, veel variatie in het bos (jong naast oud hoog opgaand bos) met open stukken en stukjes heide. In het verlengde van de toets is afgesproken, waar mogelijk, die variatie verder te versterken. Oude cultuur- (landgoed-)kenmerken als hakhoutbosjes, boomlanen/zichtassen te herstellen en de oppervlakten heide en schraalland (iets) te vergroten. Vooral de aanwezigheid van hakhoutbosjes is bijzonder op de Heuvelrug en herstel is voor zowel vlinders als reptielen van groot belang

Kwaliteitstoets Sloten Oostelijke Vechtplassen

De watergangen in de natuurterreinen in de Oostelijke Vechtstreek blijken al decennialang achteruit te gaan in natuurkwaliteit. Zowel het aantal plantensoorten als de fauna wordt steeds armoediger. De uit deze streek bekende, zeer fraaie sloten met krabbescheer zijn op

een enkele uitzondering na geheel verdwenen. Omdat krabbescheervelden broedgelegenheid bieden aan zwarte sterns, heeft deze soort het ook steeds moeilijk in de Vechtstreek. Tijdens de kwaliteitstoets is met medewerkers van de beheereenheid en experts van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de provincies Noord-Holland en Utrecht in het veld bekeken en besproken wat de oorzaken van de achteruitgang zijn en wat daaraan te doen valt. De conclusie is dat vermindering van de kwelstroom uit het Gooi / Utrechtse Heuvelrug verreweg de belangrijkste factor is. Deze kwelstroom is verminderd door o.a. waterwinning op de Heuvelrug en ontwatering t.b.v de landbouw, maar ook tengevolge van de al meer dan een eeuw geleden gerealiseerde drooglegging van de Horstermeer; het effect daarvan op de flora lijkt tegenwoordig nog steeds na te ijlen. De beheereenheid experimenteert met verschillende slootschoningsmethoden en vormen van oeverbeheer. Dit kan mogelijk iets van de achteruitgang compenseren, maar het belangrijkste is en blijft dat NM in de richting van de provincies en het waterschap blijft aandringen op maatregelen om de kwelstroom te vergroten, bijv. door stopzetting van de waterwinning en meer water bovenstrooms vast te houden.

Bijdragen aan de Ledenraad

De commissieleden participeerden in twee digitale ledenraadsvergaderingen. Naast verenigingszaken en bestuurszaken kwamen onder andere aan bod het Programma Natuur, de evaluatie van het duinbeheer, het programma Rotterdam de Boer op! en de campagne 'Woningnood onder dieren'.

Reguliere commissievergaderingen

De Ledencommissie heeft 9 keer vergaderd, waarvan het merendeel digitaal. Tijdens deze vergaderingen heeft zij ook gesproken met de Gebiedsmanagers van de Beheereenheden en bestuurslid Hanneke Schuiling.

Landelijke en regionale bijeenkomsten

De volgende bijeenkomsten werden door leden van de Ledencommissie bezocht:

- Landelijke webinars Communicatie naar leden (27 januari en 21 april)
- Landelijke webinar Wolven (31 januari)
- Landelijke Klankbordgroep belangenbehartiging (10 februari en 7 oktober)
- Voorzittersoverleg (13 april en 16 september)
- Landelijke webinar Rotterdam de Boer op (17 mei)

- Kwaliteitstoets Kaapse Bossen (13 juli)
 - Zwaluwstaartbijeenkomst Beheereenheid Vechtplassen (20 september)
 - Kwaliteitstoets 'Sloten' in de Oostelijke Vechtplassen (28 september)
 - Introductiedag voor nieuwe Ledencommissieleden (30 september)
 - Ledenraadexcursie Marker Wadden (10 oktober)
 - Bijeenkomst landelijk jaarverslag 2021 (6 december)
-

Samenstelling LC Utrecht en Vechtplassen

De Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen telt nu 8 leden, allen ook lid van de Ledenraad. Nathalie Soeteman en Sjaan Kasander zijn verkozen tot lid en Gert Kamphof is herbenoemd voor een tweede termijn. Daarnaast is Mike Kortekaas afgetreden als lid en heeft Hendrik Jan Kaal hem opgevolgd als voorzitter van de Ledencommissie.

De Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen kent eind 2021 de volgende samenstelling:

Hendrik Jan Kaal, Houten	Voorzitter, contactpersoon leden
Eef Silver, Leusden	Secretaris
Gert Kamphof, Utrecht	Contactpersoon website en 'Puur Natuur'
Michiel van Staveren, Utrecht	Contactpersoon Klankbordgroep
Tjebbe de Boer, Abcoude	Contactpersoon Klankbordgroep Oostelijke Vechtplassen
Rob Oosterling, Driebergen	Lid
Nathalie Soeteman, Vleuten	Vicevoorzitter
Sjaan Kasander, Utrecht	Penningmeester

De Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen in 2021 in cijfers:

Aantal vergaderingen van de Ledencommissie	9
Excursies / bijeenkomsten / Klankbordgroepen met leden uit Utrecht en Vechtplassen	10
Deelname regionale activiteiten van regionale werkorganisatie of Ledencommissie (regiodag, brainstorm, afstemming)	3
Subtotaal regionale activiteiten	22
Deelname landelijke activiteiten van Ledencommissies (Ledenraad, Themabijeenkomst, Voorzittersoverleg, Vertrouwenscommissie).	10
Deelname landelijk opiniërend overleg (forum, klankbord, excursie)	3
Subtotaal landelijke activiteiten	13
Totaal aantal activiteiten Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen in 2021	35

Financieel jaarverslag 2021 LC Utrecht en Vechtpassen

Dit jaar zijn uitgaven gedaan ten behoeve van:

- Zaalhuur en catering ten behoeve van organisatie van de jaarvergadering en Ledenexcursie op 25 september.
- Sprekers e.a. die hebben bijgedragen aan de realisatie van klankbordbijeenkomsten
- Varia.

Het beschikbare budget was	3500 euro
De uitgaven bedroegen	1611 euro
Daarmee is het resterend budget	1889 euro